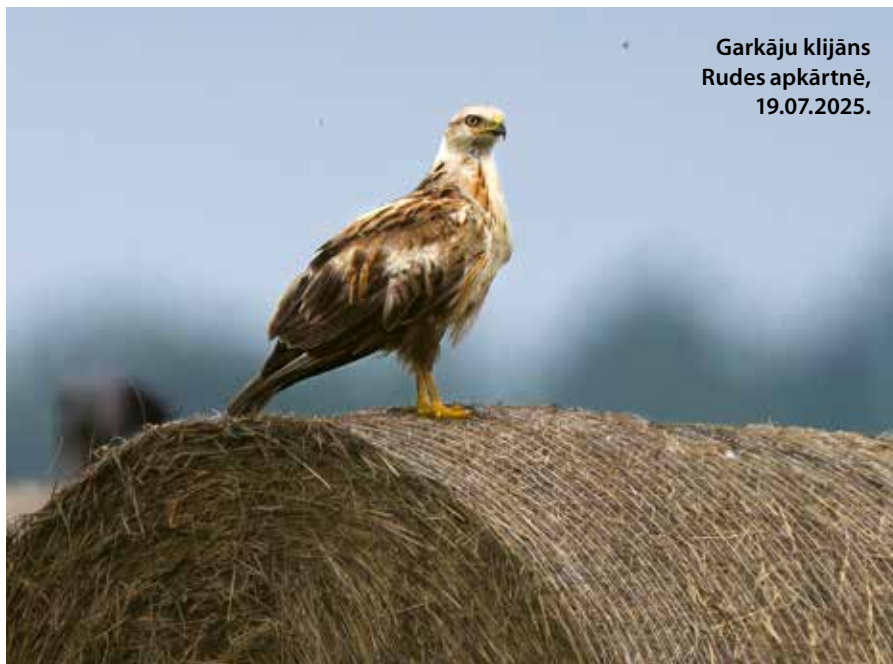

Par garkāju klijāna novērojumiem Latvijā

EDGARS SMISLOVS,
edgarssmislovs@gmail.com

Garkāju klijāns
Rudes apkārtnē,
19.07.2025.

Foto: Atis Lahts

lagopus, kuru novērojumi vasaras mēnešos ar ārkārtīgi reti (!). Garkāju klijāns caurmērā ir masīvāks, ar garākiem un plašākiem spārnieniem nekā peļu klijānam, parasti rudā nokrāsā, ar izteikti gaišu galvu, tipiski ir tumši laukumi pie spārnu locītavām un plašs, gaišs laukums primārajās lidspalvās spārna virspusē. Kopumā ķermeņa krāsojums katram individuālam var būt atšķirīgs un stipri mainīgs.

Sugas novērošanas vēsture Latvijā

2025. gada 5. jūlijā Zigurds Krievāns novēroja un nofotografēja nepieaugušu (otrā kalendārā gada) garkāju klijānu Dvietes apkārtnē (Augšdaugavas novads). Pateicoties šim novērojumam, tika atkārtoti izskatīts viens cits, 2015. gada 28. maijā veikts, novērojums, kad arī otrā kalendārā gada īpatni lidojumā virs Jūrmalas dabas lieguma "Lielupes grīvas pļavas" bija nofotografējis putnu vērotājs Jurijs Siliņevičs.

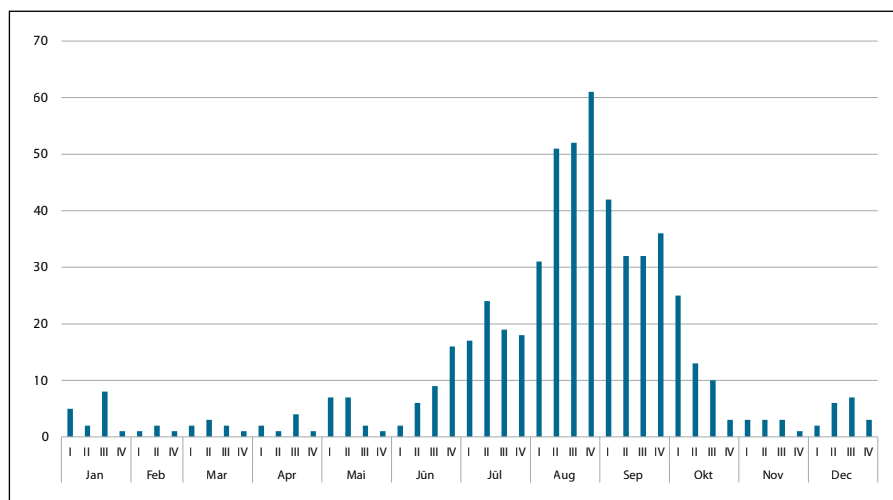
Jau ilgu laiku gaidītākā dienas plēsīgo putnu suga – garkāju klijāns *Buteo rufinus* – beidzot tika iekļauta Latvijas ornitofaunas sarakstā ar diviem novērojumiem 2025. gadā un vienu, plašākām putnu vērotāju aprindām iepriekš nezināmu, novērojumu 2015. gadā.

Ligzdošanas areāls un noteikšana

Garkāju klijānam ir divas pasugas – nominālā pasuga *Buteo rufinus rufinus*, kura ligzdo Eiropas dienvidaustrumos, Turcijā, Kaukāzā, Tuvajos Austrumos un Centrālāzijā, kā arī Ziemeļāfrikas pasuga *Buteo rufinus cirtensis* ar ligzdošanas areālu Marokā, Alžīrijā, Tunisijā un Lībijā. Nominālās pasugas putni regulāri ieklejo Austrumeiropā – ik gadu ir vairāki novērojumi Polijā un Baltkrievijā. Konstatēti arī Lietuvā (2 novērojumi), Igaunijā (6), Somijā (18) un Zviedrijā

(15). Lielākoties ieklejo tieši nepieaugušie putni, un vislielākais novērojumu blīvums ir siltajā gada laikā – no maija līdz septembrim.

Garkāju klijāna nepieaugušie putni ir līdzīgi bīkšainajam klijānam *Buteo*

1. ATTĒLS. Garkāju klijāna *Buteo rufinus* novērojumu fenoloģija Polijā pa mēnešiem.
FIGURE 1. Phenology of Long-legged Buzzard *Buteo rufinus* observations in Poland by months.

Foto: Jurijs Siliņēvičs

Balstoties uz attēlos redzamajām pazīmēm, šis putns jau tolaik tika noteikts kā iespējams garkāju klijāns, tomēr novērojums netika oficiāli apstiprināts. Zināšanu līmenim augot, tagad šis novērojums tika pārskatīts un pieņemts kā pirmais novērojums Latvijā! Trešais sugas novērojums atzīmēts 2025. gada 19. jūlijā Rudes apkārtnē (Liepājas ezera dienvidaustrumu puses laukos), kur pērnā gada putnu novēroja un nofotografēja Edgars Smislovs un Atis Ļahs. Tajā pašā dienā to pašu putnu paspēja apskatīt arī Iveta Pērkone un Māris Jaunzemis.

Foto: Zigurds Krievāns

Pateicos putnu vērotājiem Zigurdam Krievānam un Juriyam Siliņēvičam par iespēju šajā rakstā izmantot viņu uzņemtos garkāju klijāna fotoattēlus.

Summary

On observations of the Long-legged Buzzard *Buteo rufinus* in Latvia /Edgars Smislovs/

This article describes the first three records of the Long-legged Buzzard *Buteo rufinus* in Latvia (all of them confirmed by photographs): 28.05.2015 in Jūrmala City (by Jurijs Siliņēvičs), 05.07.2025 in Dviete (by Zigurds Krievāns) and 19.07.2025 in Rude (by Edgars Smislovs and Atis Ļahs). All three observed birds were immatures in their second calendar year of life.

Garkāju klijāns Dvietes apkārtnē, 05.07.2025.

IESAISTIES UN ZIEDO LOB!

Torņu cīņu noslēguma pasākumā 18. maijā turpinās **Martas Gotlibas putnu zīmējumu kolekcijas izsole**. Labdarības izsole sākas 22. aprīlī, un 18. maijā jau bija nosolīti 17 no 30 darbiem, labdarībai savācot 1332,50 EUR, kas kļuva par ziedojumu LOB darbam putnu aizsardzībā.

Šobrīd pieejami vēl daži šīs sērijas putnu zīmējumi. Ja vēlies iegūt kādu no tiem savā īpašumā un turklāt atbalstīt putnu aizsardzību, nāc uz <https://martagotliba.com/product-category/birdsatthefeeders/>.

30 % no cenas tiks novirzīti kā ziedojums putnu aizsardzības projektiem!

